

Verdal kommune
Postboks 24
7651 VERDAL

Vår dato: 09.07.2018
Vår ref.: 2018/11680

Deres dato: Deres ref.:

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på inntil 3 jerv i Verdal kommune 2018

Verdal kommune har på vegne av Sørfjella beitelag søkt om skadefelling av inntil tre jerv. Søknaden begrunnes i funn av et lam påvist drept av jerv i området rundt Litjhavren, samt tidligere års tapshistorikk. Området hvor skaden er påvist ligger innenfor vedtatt forvaltningsområde for jerv i region 6, og tap av beitedyr til jerv må derfor kunne forventes i dette området. Det ble samtidig dokument yngling av jerv i dette området vinteren 2018. Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, finner Fylkesmannen ikke å kunne gi tillatelse til felling av jerver i den aktuelle situasjonen. Verdal kommune fikk avslag pr. epost fredag 6. juli 2018. Vedtaket kan påklages inne tre uker.

Søknaden

Det vises til søknad fra Verdal kommune datert 6. juli 2018 om skadefelling av inntil 3 jerver i området til Sørfjella beitelag. Det vises til kadaverfunn i området Litjhavren, hvor jerv er påvist skadevolder. Videre vises det til antallet beitedyr i området (sau og tamrein), samt tapshistorikk.

Hjemmelsgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for fylkesmannens vedtak i saken.

Politiske og forvaltningsmessige føringer

Det nasjonale bestandsmålet for jerv ble etter behandling i St.meld. nr. 15 (2003-2004) satt til 39 årlige ynglinger, jf. Inst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Bestandsmålet for region 6 (Møre og Romsdal, Nord- og Sør-Trøndelag) er satt til 10 årlige ynglinger av jerv.

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmltpost@fylkesmannen.no

Besøksadresse:
Steinkjer: Strandveien 38
Trondheim: Prinsensgt 1
www.fylkesmannen.no/trondelag

Telefon:
74 16 80 00
Org.nr.:
974 764 350

Saksbehandler:
Lina Nøstvold
Telefon:
+47 7416 81 48

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 6

Det er utarbeidet en forvaltningsplan for rovvilt i region 6 – Møre og Romsdal og Trøndelag. Gjeldende plan ble vedtatt av Rovviltnemnda 22. mars 2018.

Forvaltningsmålet for jerv i regionen er av rovviltnemnda ikke fordelt på fylkene i regionen. Målsettingen er at det regionale bestandsmålet (10 årlige ynglinger) oppnås innenfor forvaltningsområdet og at bestanden skal være mest mulig jevnt fordelt.

Av forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 er følgende område definert som område med mål om yngling av jerv:

«Trøndelag: Avgrenset av grensen mot Nordland i nord, riksgrensen mot Sverige i øst, E6 fra Nordlandsgrensen til kommunegrensen mellom Stjørdal og Malvik kommuner i vest. Vestlig grense følger videre kommunegrensen mellom Selbu og Malvik kommuner frem til fv. 963, følger fv. 963 ned til Selbusjøen, videre over til utløpet av Nea, følger Nea oppover Neavassdraget til kommunegrensen mellom Selbu og Tydal kommuner. Grensen følger kommunegrensene mellom Selbu/Tydal, Selbu/Holtålen og Holtålen/Midtre Gauldal ned til fv.30. Grensen følger videre fv. 30 ned til fylkesgrensen mellom Trøndelag/Hedmark.

Det følger av forvaltningsplanen at hele Verdal kommune er innenfor områdene med mål om yngling av jerv i Trøndelag.

Det står blant annet følgende om skadefelling i forvaltningsplanen punkt 4.3:
«I utgangspunktet er terskelen for å innvilge søknad om skadefelling svært lav utenfor forvaltningsområdene. Terskelen vil variere avhengig av om skadene er oppstått utenfor eller innenfor forvaltningsområdet for den aktuelle rovdyrarten og om det regionale bestandsmålet er oppnådd.»

Rovdyrforliket

«Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. (...)

Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Forlikspartene viser til den todelte målsetningen etter rovviltforliket fra 2004, og at utfordringen ligger i å ivareta begge deler uten at konfliktene mellom dem blir større enn nødvendig.(...)

2.2.19 Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. (...) I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet (...)»

Brev fra statsråden

Det fremgår i brev fra Klima- og Miljøministeren 28. april 2014 at det skal være en tydeligere soneforvaltning.

«Et tydelig skille mellom soner skal innebære at vi skal ha lav terskel for tillatelse til uttak av rovdyr som har gjort eller forventes å gjøre skade i prioriterte

beiteområder. (...) I prioriterte yngleområder for rovdyr skal terskelen for å tillate uttak av rovdyr være tilsvarende høy, og beitenæringen og andre interesser skal der tilpasse seg rovdyreneres tilstedeværelse.»

Betingende fellingstillatelser

Rovviltnemnda i region 6 har i vedtak den 24. mai 2018 fastsatt en kvote på 5 betingede fellingstillatelser på jerv i regionen i perioden 1. juni 2018- 15. februar 2019. Det er ennå ikke felt jerv av denne kvoten, så resterende kvote er 5 jerv. I vedtaket står de blant annet: «*Bestanden ligger på bestandsmålet pr. i dag (tre års gjennomsnitt). Terskelen for å tillate felling av skadegjørende jerv bør være lav i prioriterte beiteområder.*»

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelses-områder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunns-interesser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Fylkesmannen viser til rovviltnemndas vurderinger av NML § 5 ved fastsettelsen av kvote for betingede skadefellingstillatelser på jerv i vedtak datert 24. mai 2018. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av rovviltnemnda i vedtak datert 24. mai 2018 om kvote for betinget skadefelling av jerv, der rovviltnemnda konstaterer i sine vurderinger at bestanden av jerv lå under det fastsatte bestandsmålet for regionen i 2017, men på bestandsmålet når tre års gjennomsnitt ble benyttet som grunnlag. Jerv overvåkes primært ved registreringer av ynglinger på hilokaliteter, samt ved DNA-analyser av innsamlet ekskrement og hår. Foreløpige data for antall ynglinger av jerv i region 6 viser 16 dokumenterte og antatte ynglinger. Det nasjonale målet for antall årlige ynglinger av jerv i region 6 er 10. Antall ynglinger i 2018 overstiger det regionale bestandsmålet. På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt.

Føre-var-prinsippet i NML § 9 kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor av føre-var-prinsippet kan tillegges

mindre vekt i denne saken. Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Jervebestanden ligger over regionens bestandsmål. Dette sammen med at vedtaket omhandler avslag på søknad om skadefellingstillatelse på jerver medfører at nml. § 10 ikke tillegges vekt i denne saken. Vedtaket gjelder avslag på søknad om skadefellingstillatelse på jerver, og Fylkesmannen i Trøndelag anser ikke nml. §§ 11 og 12 som relevant i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som yngleområder for bl.a. jerv skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Området hvor det er påvist skade til jerv og hvor det omsøkes fellingstillatelse, ligger i sin helhet innenfor det definerte forvaltningsområdet for jerv i region 6.

Fylkesmannens myndighet til å iverksette en betinget skadefelling reguleres av rovviltforskriften § 9. Skadefelling etter 1. juni er hovedsakelig et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Områdets betydning som beitemark

Verdal kommune er viktig som beiteområde både for sau og tamrein. Sørfjella beitelag slipper i overkant av 1550 sau/lam på utmarksbeite i området hvor det er påvist skade, i tillegg til at Frol og Kråka beitelag slipper ca. 3500 sau/lam i tilgrensende områder. Området er også del av Færen reinbeitedistrikt, slik at det har stor betydning som beitemark.

Skadenes omfang og utvikling

Ved tidspunkt for søknad er det påvist et beskjedent skadeomfang. Kun et lam er dokumentert drept av jerv, hvor skadedato er satt fra 1. juli- 4. juli. Dette er det eneste kadaverfunnet i Verdal hvor jerv er påvist tapsårsak. På nåværende tidspunkt vurderes det ikke å være noen pågående akutt skadesituasjon i kommunen. Det totale omfanget av påviste skader i kommunen etter 1. mai er også begrenset. Kun 6 kadaverfunn med påvist tapsårsak rovvilt er funnet, hvorav 4 av disse er bjørneskader fra tidlig i juni. Denne skadevolderen ble felt på skadefelling 5. juni i Verdal kommune.

Potensialet for fremtidige skader

Det er mye beitedyr i kommunen, og området er del av områdene der forvaltningsplanen for rovvilt i region 6, legger opp til at en skal ha en ynglende bestand av jerv. Det følger av forvaltningsplanen at en i slike områder skal sikre at en har en kontinuerlig bestand av jerv. Det skal praktiseres en høyere terskel for å gi tillatelse til felling av jerv i dette området sett i forhold til områdene som ikke er prioritert som yngleområder for jerv. Etter vår vurdering ligger det i dette at det må påregnes noe tap til jerv i områdene med mål om yngling av jerv. Og at det i forvaltningssammenheng er krav om ett større skadeomfang for å utløse en tillatelse til felling i områder med mål om yngling, enn i områdene uten mål om yngling av jerv. Samt at tiltak for å redusere tap som hovedregel bør innrettes mot beitedyrene.

Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Sørfjella beitelag har ikke søkt tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader i forkant av beitesesongen 2018. Et foretak i beitelaget har søkt om hjemmebeite og beredskapsareal, men fått avslag på grunn av at det kun var deler av besetningen som skulle holdes hjemme (kravet er alle dyr hele beitesesongen), samt at et beredskapsareal skal være rovdryavvisende og prioriteres i områder med bjørn. Fylkesmannen var i kontakt med Simon Landfald i Sørfjella beitelag på torsdag 5. juli angående akuttmidler i forbindelse med kadaverfunnet. Det ble da avtalt å gi kr 10 000,- i tilskudd til intensivt, kortvarig tilsyn til beitelaget, for å få oversikt over situasjonen og klarhet i om det var en pågående skadesituasjon.

Fylkesmannens konklusjon

Skadefelling skal være et virkemiddel for å ta ut ett bestemt skadevoldende individ av rovdyr, og ha til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Det er nå påvist kun et lam drept av jerv i Verdal kommune, og skadeomfanget må derfor betraktes som beskjedent. Videre er det slik at hele kommunen ligger innenfor forvaltningsområdet for jerv, samt at det er påvist jervyngling i skadeområdet våren 2018. Dette tilsier at det må påregnes noe tap til jerv i området. Fylkesmannen mener at det utfra foreliggende kunnskap ikke er grunnlag for å iverksette skadefelling av jerv i Verdal kommune og avslår av den grunn søknaden.

Vedtak

Ut fra vurderingene ovenfor, vedtak om betingede tillatelser fra Rovviltnemnda av 24. mai 2018 og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6, avslår Fylkesmannen søknad om tillatelse til felling av jerv i Verdal kommune.

Klageadgang

Dette vedtaket kan etter reglene i forvaltningsloven påklages, innen 3 uker etter at avgjørelsen er mottatt/ gjort tilgjengelig på www.miljovedtak.no. En eventuell klage rettes til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen. Klagen skal nevne det vedtak som klagen gjelder og nevne den eller de endringer som

ønskes. Klagen bør begrunnes, og eventuelle opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

Alle vedtak som angår felling av fredet rovvilt blir gjort tilgjengelig på www.miljøvedtak.no. De som ønsker å motta vedtak som angår felling av fredet rovvilt kan abonnere på vedtakene der og dermed få de tilsendt per e-post fortløpende. Abonnementet kan avgrenses til bestemte områder.

Med hilsen

Gry Tveten Aune
(e.f.)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Lina Nøstvold
Seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift